

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

วรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ใช้ภาษาเป็นอุปกรณ์ ในการแสดงออกเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมาเป็นภาพ ให้ผู้อ่านสัมผัสได้ด้วยประสบการณ์และจินตนาการของผู้อ่านเอง แต่ทั้งนี้คงต้องรวมไปถึงความสามารถในเชิงประพันธ์ของผู้เขียนด้วย ว่าผู้เขียนมีกลวิธีอย่างไรในการสร้างจินตภาพ ให้ปรากฏในมโนนึกของผู้อ่าน และจินตภาพนั้นๆ สื่อสาระอะไรแก่ผู้อ่านบ้าง ดังนั้นการสร้างภาพหรือจินตภาพ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างวรรณกรรม เพราะการจะกล่าวถึงเรื่องราวอะไรอย่างหนึ่งออกมาเป็นภาพนั้น คงไม่ใช่สิ่งยาก แต่การจะกล่าวถึงภาพภาพหนึ่ง โดยกำหนดให้ภาพนั้น สื่อความหมายบางประการออกมาให้ผู้อ่านเข้าใจถึงสารที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ นั้นยาก เพราะผู้เขียนจะต้องมีความพิถีพิถันในการเลือกสรรถ้อยคำ ที่ให้ทั้งภาพและสื่อทั้งความไปพร้อมๆ กันได้อย่างประสานกลมกลืน ตลอดจนมีกลวิธีในการสร้างภาพให้ตรงกับใจผู้เขียนมากที่สุด เกิดความผสมผสานจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างภาพและสารที่ต้องการจะสื่อ

สุวรรณี สุคนธา เป็นนักเขียนผู้หนึ่งที่สามารถโลดแล่นอยู่บนถนนสายอักษรได้อย่างเต็มภาคภูมิ ด้วยลีลาภาษาเรียบง่าย ตรงไปตรงมา และสามารถถ่ายทอดภาพในใจของตนออกมาได้อย่างประณีตงดงาม ไม่ว่าจะเป็นการบรรยายฉาก หรือการพรรณนาอารมณ์ความรู้สึก สุวรรณี สุคนธา สามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และชัดเจนในความรู้สึกนั้นๆ ด้วยความเป็นจิตรกรของสุวรรณี สุคนธา ภาษาของเธอจึงแสดงออกมาในลักษณะการวาดระบายภาพ แต่งแต้มสีได้อย่างหมดจดงดงาม ผู้อ่านสามารถสัมผัสเรื่องราวที่เธอสื่อออกมาได้ราวกับสัมผัสด้วยผัสสะของตนเอง ดังมีผู้กล่าวถึงลักษณะเด่น ในการสร้างจินตภาพของ

สุวรรณณี สุคนธาไว้หลายท่าน อาทิเช่น

สุชาติ สวัสดิ์ศรี กล่าวว่า "ผู้เขียน ดูจะถนัดในการบรรยายฉากออกมาได้อย่างมีสีสัน เหมือนภาพเขียนมากกว่า" (สุชาติ สวัสดิ์ศรี , ๒๕๑๑ : ๑๓๘) และยังได้กล่าวถึง ลีลาการเขียน ของสุวรรณณี สุคนธาไว้อีกว่า "สุวรรณณี สุคนธา ถ่อมตัวเสมอแต่มักเป็นไปในทางกล่าวโทษตนเอง ความเป็นจริงสำนึกทางการประพันธ์ของเธอ มีแสง มีเสียง มีน้ำหนัก และมีเหลี่ยมมุมเหมือน ภาพสีน้ำที่ลงพู่กันอย่างกำหนดความหนักเบา" (สุชาติ สวัสดิ์ศรี , ๒๕๓๑ : ๓๒-๓๔)

คุณหญิงจางงศรี รัตน์ กล่าวว่า "งานเขียนของคุณสุวรรณณี สุคนธา เป็นงานเฉพาะตัว ที่ใครไม่อาจจะเลียนแบบได้ เธอเป็นคนไม่กลัวอารมณ์ และไม่กลัวการแสดงออกทางอารมณ์ ไม่ได้พยายามหรือจงใจใช้วรรณศิลป์มาเคลือบงาน เพื่อให้เกิดความงดงามความละเอียดอ่อน สะเทือนอารมณ์ แต่ความกล้าและความจริงใจทางอารมณ์ของสุวรรณณี มีความงดงามในตัว ของมันเอง ซึ่งหาใครเลียนแบบไม่ได้... งานของสุวรรณณีนั้น ชัดแจ้ง และรุนแรงกับประสาทสัมผัส เคยอ่าน "ทองประกายแสด" หลายปีมาแล้วและไม่ได้เคยหยิบมาอ่านอีก แต่จนกระทั่งบัดนี้ กลิ่นมุ้งของ "ทองดี" ในหนังสือเล่มนี้ ก็ยังติดจมูกอยู่ไม่หายจนกระทั่งบัดนี้" (จางงศรี รัตน์ , ๒๕๒๘ : ๒-๔)

นิตยา มาศะวิสุทธิ กล่าวว่าถึงสุวรรณณี สุคนธาไว้วว่า "งานเขียนของสุวรรณณีเหมือน ภาพเขียนที่จิตรกรใช้พู่กัน ประจงแต่มีสี เธอเป็นนักเขียนที่มีอารมณ์ละเอียดอ่อนและประณีต ไวต่อการรับรู้ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว และดูเหมือนว่าจะไม่ยอมให้อะไรเล็ดลอดไปได้ จุดเด่นหรือ ความสามารถเฉพาะตัวของสุวรรณณี คือความสามารถใช้ตัวอักษรถ่ายทอดสิ่งที่เห็น รู้สึก ออกมา เป็นภาพที่ผู้อ่านรับรู้ สัมผัสและร่วมรู้สึก" (นิตยา มาศะวิสุทธิ , ๒๕๒๘ : ๒-๔)

นิลวรรณ ปิ่นทอง กล่าวว่าถึงงานเขียนของสุวรรณณี สุคนธา ว่า "งานเขียนของเธอเป็น ประดุงภาพจิตรกรรมที่ใช้อักษรวาดแทนสี อารมณ์สะเทือนใจของศิลปินแทรกอยู่ระหว่างบรรทัด

เป็นภาพชีวิต พรรคศิลป์เป็นสมบัติที่เธอมีอยู่แล้ว เพียงแต่เธอใช้ตัวอักษรแทนพู่กัน"

(นิลวรรณ ปิ่นทอง , อ้างถึงใน เฉลิมศักดิ์ , ๒๕๒๗ : ๑๑, ๕๐)

โดยเหตุที่มีผู้กล่าวถึง งานวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา ว่ามีลักษณะคล้ายภาพเขียน ส่วนหนึ่งเพราะสุวรรณีนอกจากจะเป็นนักเขียนแล้ว ยังเป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียง เป็นอาจารย์สอนวิชาศิลปะ ที่โรงเรียนศิลปะศึกษาและมหาวิทยาลัยศิลปากร ความเป็นจิตรกรจึงส่งอิทธิพลต่องานวรรณกรรม ทำให้จินตภาพที่ปรากฏมีลักษณะของสีเส้นแสงเงาที่ประณีตงดงามราวกับภาพเขียนที่ศิลปินบรรจงวาด สุวรรณีจึงพิถีพิถันที่จะเลือกสรรถ้อยคำ มาช่วยในการสร้างภาพตลอดจน ความละเอียดอ่อนของอารมณ์ความรู้สึกให้ปรากฏอย่างชัดเจน ในงานวรรณกรรมของตน ทำให้งานเขียนของเธอดูโดดเด่น ประณีตงดงาม เพราะจินตภาพแต่ละภาพที่สุวรรณี แสดงออกมานั้นนอกจากจะให้จินตภาพที่ชัดเจนต่อผัสสะแล้ว ความหมายที่ปรากฏในจินตภาพ ยังมีส่วนช่วยสื่อแนวคิดสำคัญของเรื่อง

ในต่างประเทศนักวิจารณ์หลายท่าน ได้ให้ความสนใจและพากันค้นหา จินตภาพและ กระบวนจินตภาพ อันเป็นสารัตถะของเรื่องในงานวรรณกรรม นักวิจารณ์บางท่านถือว่า ปฏิบัติการของกระบวนจินตภาพโดยนัยนั้น ช่วยกำหนดสาระสำคัญหรือสารัตถะของบทละคร บทร้อยกรองและนวนิยาย ยิ่งกว่าคำบอกเล่าที่ชัดแจ้งคำพูดที่เปิดเผย หรือบทบาทของตัวละคร (ทองสุก เกตุโรจน์ , ๒๕๒๙ : ๑๔๖-๑๔๘)

นอกจากนี้ ม.ล. อานันท์ชนก พานิชพัฒน์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ภาพพจน์ใน โศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์" ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ภาพพจน์ที่เชคสเปียร์เลือกใช้ช่วยแสดงสาระสำคัญของเรื่อง (อานันท์ชนก พานิชพัฒน์ , ๒๕๒๘) ซึ่งการสร้างภาพพจน์นั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีการสร้างจินตภาพ ทำให้เห็นว่าจินตภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแนวคิดหรือสารสำคัญของเรื่อง ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อมายังผู้อ่านได้ ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจินตภาพกับแนวคิดในวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา

ตลอดจน กลวิธีการสร้างจินตภาพ

จุดมุ่งหมายในการวิจัย

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจินตภาพกับแนวคิด ในวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา

สมมุติฐานการวิจัย

สุวรรณี สุคนธา เป็นนักเขียนที่สามารถใช้ภาษาสร้างจินตภาพ ได้อย่างประณีตงดงาม และจินตภาพนั้นช่วยสื่อแนวคิดสำคัญ

ข้อดกลงเบื้องต้น

"จินตภาพ" ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Imagery" หมายถึง การใช้ศัพท์พิเศษซึ่งในที่นี้หมายถึงการใช้คำ การใช้ความเปรียบและสัญลักษณ์ในงานเขียน ขึ้นที่หนึ่งๆ เพื่อแทนความคิด อารมณ์ และประสบการณ์ด้านความรู้สึก อันก่อให้เกิดภาพในจิต หรือข้อคิด (ราชบัณฑิตยสถาน , ๒๕๓๙ : ๑๑๙)

"แนวคิด" ใช้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Theme" หมายถึง แนวความคิดที่เป็นแก่น หรือความคิดสำคัญที่ปรากฏในเรื่อง

"สุวรรณี สุคนธา" นามปากกานี้คงเป็นที่รู้จักดีในแวดวงนักอ่าน สุวรรณีเป็นนักเขียนที่ถนัดทั้งการเขียนนวนิยายและเรื่องสั้น นามปากกาที่ใช้เมื่อเขียนนวนิยายชื่อว่า "สุวรรณี" ส่วนเรื่องสั้นนั้นชื่อว่า "สุวรรณี สุคนธา" ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัย ได้ทำการวิจัยงานวรรณกรรมของ สุวรรณี สุคนธา ทั้งนวนิยายและเรื่องสั้น และผู้วิจัยขอใช้เฉพาะนามปากกา "สุวรรณี สุคนธา"

ในงานวิจัยเล่มนี้ เนื่องจากเป็นนามปากกาที่ผู้อ่านทั่วไปรู้จักเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ย่อชื่อเรื่องงานวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา ดังนี้

เก้าอี้	หมายถึง	เรื่องเก้าอี้ขาวในห้องแดง
ดอกไม้	"	เรื่องดอกไม้ในป่าแดง
คนเรียงเมือง	"	เรื่องคนเรียงเมือง
กานต์	"	เรื่องเขาชื่อกานต์
ด้วยปีก	"	เรื่องด้วยปีกของรัก
ทองประกาย	"	เรื่องทองประกายแสง
เดือนดับ	"	เรื่องเดือนดับที่สบตา
คืนนี้	"	เรื่องคืนนี้ไม่มีพระจันทร์
ดอกพิกุล	"	เรื่องดอกพิกุลก็คือดอกแก้ว
บางที	"	เรื่องบางทีพุ่มนี้จะเปลี่ยนใจ
คืนหนาว	"	เรื่องคืนหนาวที่เหลือแต่ดาวเป็นเพื่อน
ปะทุ	"	เรื่องปะทุอารมณ์ของผู้หญิงรักงูและเขียนอดีตในห้องนอน
วันที่	"	เรื่องวันที่แดดสวย

ขอบเขตการวิจัย

สุวรรณี สุคนธา เป็นนักเขียนที่มีผลงานสู่สายตาผู้อ่านเป็นจำนวนมากท่านหนึ่ง ประกอบด้วย นวนิยาย ๓๓ เรื่อง เรื่องสั้น ๕๗ เรื่อง สุวรรณีสามารถใช้ภาษาสร้างจินตภาพในวรรณกรรมของตนได้อย่างประณีตงดงาม และด้วยความเป็นจิตรกรของสุวรรณี จินตภาพที่ปรากฏจึงมีลักษณะคล้ายภาพเขียนที่สุวรรณีบรรจงแต่งแต้มสี เกิดเป็นจินตภาพที่ประณีตงดงามในความรู้สึกของผู้อ่าน ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยนำนวนิยาย ๔ เรื่อง และเรื่องสั้น ๕ เรื่อง มาใช้เป็นตัวแทน

เพื่อศึกษาถึงกลวิธีการใช้ภาษาสร้างจินตภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับจินตภาพในวรรณกรรมของสุวรรณี นวนิยายและเรื่องสั้นที่ผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแทน คือ

นวนิยาย

๑. แก้อีขาวในห้องแดง
๒. ดอกไม้ในป่าแดด
๓. คนเรียงเมือง
๔. ด้วยปีกของรัก
๕. ทองประกายแสด
๖. เขาชื่อกานต์
๗. เดือนดับที่สבתา
๘. คืนนี้ไม่มีพระจันทร์

เรื่องสั้น

๑. ดอกพิกุลก็คือดอกแก้ว
๒. บางทีพุ่มนี้จะเปลี่ยนใจ
๓. คืนหนาวที่เหลือนแต่ดาวเป็นเพื่อน
๔. ปะทุอารมณ์ของผู้หญิงรักงูและเอียนอดีตในห้องนอน
๕. วันที่แดดสวย

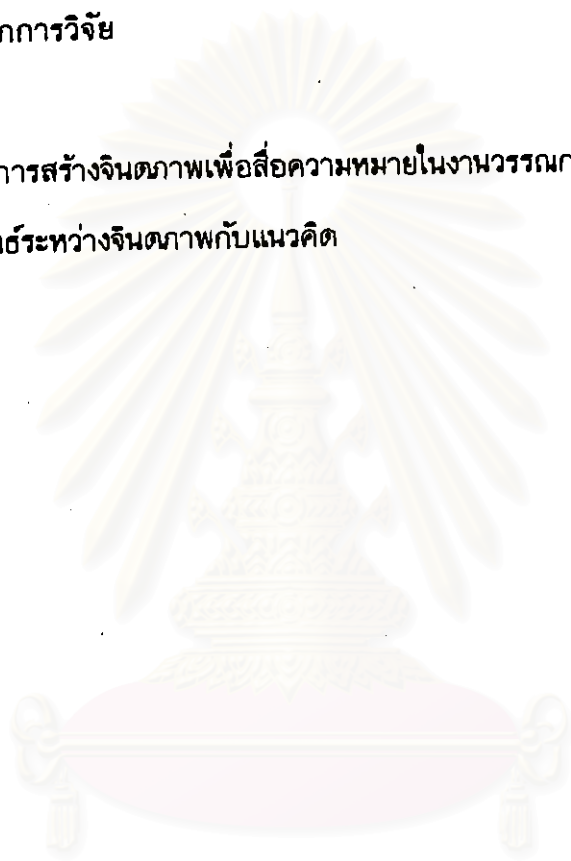
วิธีดำเนินการวิจัย

๑. เก็บรวบรวมข้อมูลจากงานเขียนของสุวรรณี สุคนธาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดโครงร่างวิทยานิพนธ์
๓. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล
๔. เรียบเรียงและสรุปผลการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ทำให้เข้าใจการสร้างจินตภาพเพื่อสื่อความหมายในงานวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา
และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างจินตภาพกับแนวคิด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย